

Politie in Nederland

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Voorwoord

In een gezonde maatschappij is iedereen en alles voortdurend in beweging. Dat is zeker het geval bij de politie en haar organisatie.

Bij het verschijnen in 1995 van de vorige editie van *Politie in Nederland* was dat al meteen duidelijk. Er waren toen allerlei belangrijke ontwikkelingen gaande en zo is dat nog steeds. Voorbeelden zijn de veranderingen binnen het politieonderwijs, de oprichting van de Inspectie Politie en de coördinatie van de Internationale Politiesamenwerking. In 2000 betekende de overkomst van het Korps Landelijke Politiediensten van het ministerie van Justitie naar het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties een ingrijpende organisatorische verschuiving.

Ook deze nieuwe uitgave is een momentopname. Niet elk onderdeel is in detail uitgemeten, het gaat om de hoofdzaken. Wilt u van een arts de voorwaarden weten voor een gespierd lichaam? Het antwoord zal stellig zijn: 'een sterk skelet'. Vraagt u een politieman naar de voorwaarden voor een goed politiebestel, dan zult u horen: 'een sterke organisatie'.

Deze brochure laat zien hoe het 'skelet van de *Sterke Arm* in Nederland' is opgebouwd. Als u op onderdelen meer bijzonderheden wilt, dan bent u welkom bij een van de specialisten van de Nederlandse politieorganisatie of de directie politie van mijn departement.

De vorige editie vond haar weg naar belangstellenden in binnen- en buitenland. In een wereld waarin politieorganisaties dynamisch veranderen, zal deze vernieuwde versie weer veel aftrek vinden, zowel in als buiten Nederland.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

K.G. de Vries

Uitgave en redactie

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
Directie Politie
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Productiebegeleiding

Ministerie van Binnenlandse Zaken
en Koninkrijksrelaties
Directie Voorlichting en Communicatie

Ontwerp

Grafisch Buro Van Erkelens bNO

Tekst

Chan Blok

Fotografie

APB, Harro Meijnen
Mediacentrum KMAR, Richard Frigge
Politie in beeld, Fons Sluiter
Dieter Schutte
Arjen van der Leur

Druk

Phoenix & Den Oudsten bv, Rotterdam
Tweede druk

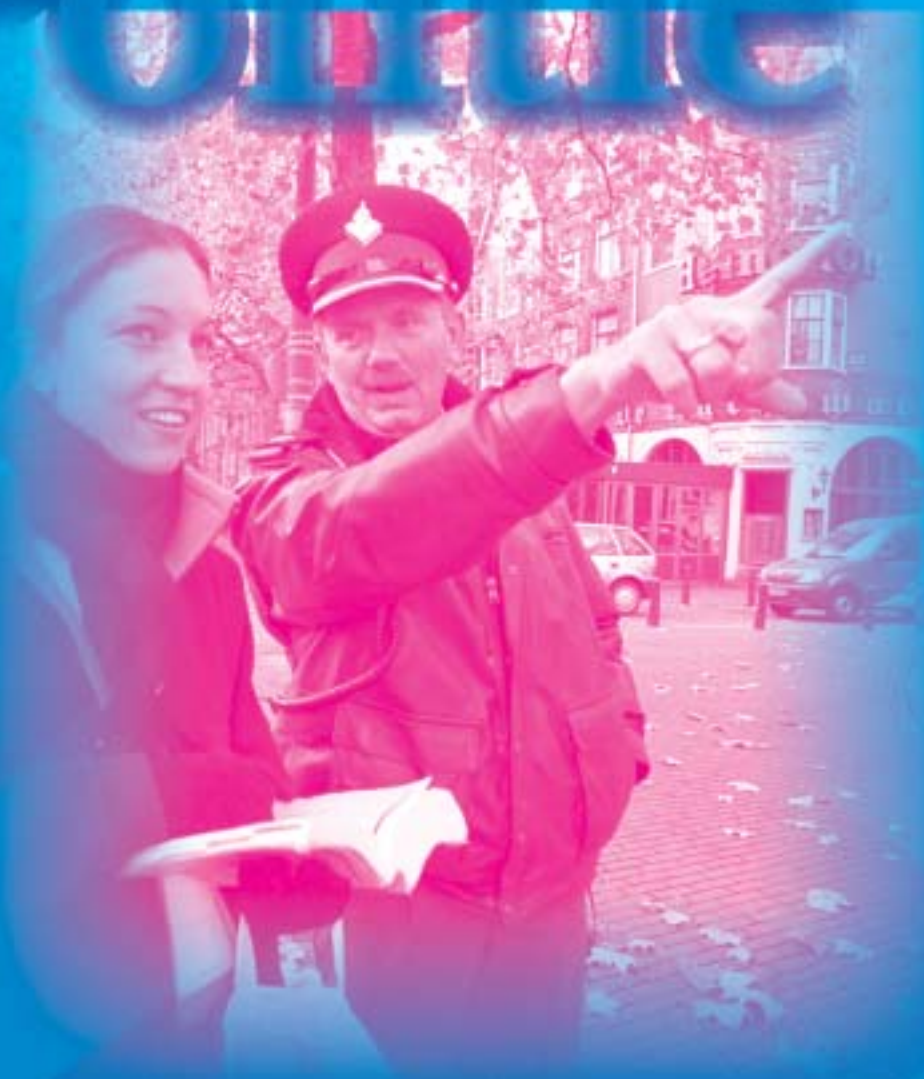
Januari, 2001

Inhoud

Politie in Nederland

	Voorwoord	3
I	Politie in Nederland	7
I.1	Veiligheidsbeleid in Nederland	7
2	Organisatie van de politie	11
2.1	Eén organisatie, 26 korpsen	11
2.2	Politie in bedrijf	12
2.3	Het Korps landelijke politiediensten	17
2.3.1	Recherche	17
2.3.2	Mobiliteit	18
2.3.3	Andere taken	18
2.4	Vreemdelingenpolitie	20
2.5	Vrijwilligers	20
2.6	Stadswachten	20
2.7	Koninklijke Marechaussee	21
3	De politie als bedrijf	23
3.1	De financiën	23
3.2	De bedrijfsvoering	23
3.3	Kwaliteitszorg	23
3.4	Informatiehuishouding	24
4	De juiste persoon op de juiste plek; werving, selectie en opleiding	27
4.1	Werving en selectie	27
4.2	Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie	28
4.3	Vernieuwing van het politieonderwijs	29
4.4	Loopbaanontwikkeling en diversiteit	30
5	Arbeidsverhoudingen	33
6	Bewapening, uitrusting	35
7	De Inspectie voor de politie	37
8	Het Nederlands Politie Instituut	41
9	Politiesamenwerking binnen het Koninkrijk	43
10	Internationale politiesamenwerking	45
10.1	Europese Unie	45
10.2	Bilaterale samenwerking	45
10.3	Midden- en Oost-Europese landen	46
10.4	Europol en Interpol	46
10.5	Coördinatie en politiesamenwerking	46

1 Politie

In een democratische rechtsstaat hebben alle burgers dezelfde rechten. Iedereen is gelijk voor de wet. Iedereen heeft vrijheid van meningsuiting, vereniging en vergadering, en ieders persoonlijke levenssfeer wordt beschermd. Fundamenteel is dat alle overheidsorganen de rechten van de burger eerbiedigen. Overheidsorganen zijn daarom aan regels gebonden. Nederland kent een scheiding tussen volksvertegenwoordiging (wetgevende macht), bestuur (uitvoerende macht) en rechtspraak (rechterlijke macht). Deze drie organen hebben veel met elkaar te maken, maar formeel gezien zijn ze onafhankelijk. De volksvertegenwoordiging controleert de regering. De rechtspraak ligt bij de onafhankelijke rechterlijke macht.

De plaats en taak van de politie binnen dit bestel komen tot uitdrukking in het gezegde 'de sterke arm'. Als uitvoerende organisatie van het bestuur moet de politie zich - net als andere overheidsorganen - laten leiden door de wet. Elk politieoptreden moet dus op de wet gebaseerd zijn. Dat is belangrijk, omdat de politie beschikt over het 'geweldsmonopolie'. De politie kan en mag geweld gebruiken, wat voor een gewone burger een misdrijf zou zijn. De onafhankelijke rechter controleert zo nodig of een politieoptreden inderdaad op de wet berust.

1.1 Veiligheidsbeleid in Nederland

In elke samenleving is het van belang dat burgers zich naar eigen behoeften en vermogen kunnen ontplooiën. De basis daarvoor is een algemeen gevoel van veiligheid. Het is bij uitstek de taak van de overheid om voor die veiligheid te zorgen.

Het Nederlandse veiligheidsbeleid zoals neergelegd in het Integraal Veiligheidsprogramma van het kabinet (juni 1999), omvat een heel scala van aspecten, variërend van het tegengaan van criminaliteit, overlast en onveiligheidsgevoelens, tot het verbeteren van de verkeersveiligheid en het minimaliseren van de risico's rond branden, ongevallen, milieu- en andere rampen.

De uitvoering van het veiligheidsbeleid ligt voor een groot deel in de handen van de politie. De politie is voor de burger het eerste aanspreekpunt en de drempel is laag: politiemensen zijn duidelijk aanwezig in het straatbeeld en daardoor makkelijk aanspreekbaar. Dat vergroot het gevoel van veiligheid bij de burger.

In het oosten grenst Nederland aan zijn belangrijkste handelspartner, Duitsland. Ten westen en noorden ligt de Noordzee, aan de zuidzijde ligt België. Nederland is een dichtbevolkt land: op 41.000 km² wonen bijna 16 miljoen mensen.

Nederland

Het scheppen van veiligheid is niet uitsluitend een terrein van de politie. Ook justitie, brandweer, andere overheden, particuliere organisaties en maatschappelijke organisaties hebben hier een taak.

Het bedrijfsleven draagt een steentje bij aan het verminderen van onveiligheid met private organisaties als particuliere beveiligingsbedrijven, alarmcentrales, geld- en waardetransportbedrijven, bedrijfsbeveiligingsdiensten en particuliere recherchebureaus.

Het is belangrijk om zoveel mogelijk belanghebbenden bij de uitvoering van het veiligheidsbeleid te betrekken. Dat vergroot het maatschappelijke draagvlak en daarmee het effect van het beleid.

Gemeente in hoofdrol

Veiligheidsproblemen zijn het eerst te zien op lokaal niveau. Gemeenten staan het dichtst bij de burgers en zij hebben direct zicht op de wijze waarop hun inwoners veiligheid en onveiligheid ervaren.

Ongeveer de helft van de Nederlandse gemeenten ontwikkelt dan ook een eigen veiligheidsbeleid,

om direct te kunnen inspelen op plaatselijke problematiek. Voor de uitvoering van dat beleid heeft de gemeente als 'regisseur' een aantal 'spelers', waaronder de politie en maatschappelijke partners (bedrijfsleven, horeca, scholen, woningcorporaties ect.). Bepaalde taken horen natuurlijk exclusief bij de politie, bijvoorbeeld in situaties waarin gebruik van (gewapend) geweld noodzakelijk is.

De burgemeester is verantwoordelijk voor de handhaving van de openbare orde, individuele vakwethouders voor sectoren van het beleid. De derde kerntaak van de politie, de strafrechtelijke handhaving, valt onder de verantwoordelijkheid van het Openbaar Ministerie.

openbare orde

Organisatie

Het handhaven van de rechtsorde en het voorkomen en bestrijden van criminaliteit en onveiligheid zijn traditioneel taken van de overheid. De overheid bedient zich daarbij van de politie.

Het Nederlandse politiebestedel is gebaseerd op de Politiewet van 1993. Artikel 2 schetst de taak van de politie: "De politie heeft tot taak in ondergeschiktheid aan het bevoegde gezag en in overeenstemming met de geldende rechtsregels te zorgen voor de daadwerkelijke handhaving van de rechtsorde en het verlenen van hulp aan hen die deze behoeven."

2.1 Eén organisatie, 26 korpsen

Nederland kent één politie die is georganiseerd in 25 regionale korpsen en één korps landelijke politiediensten (KLPD) met verschillende ondersteunende divisies. Een regionaal politiekorps is belast met de uitvoering van de politietaak in een bepaald gebied, de politieregio.

De omvang van een regionaal korps hangt onder meer af van het aantal inwoners van de regio, de criminaliteitscijfers en de gemeentelijke bebouwing.

Een regionaal korps is verdeeld in districten en onderdelen. Districten zijn in het algemeen weer opgesplitst in basiseenheden.

De Politie: het dienen van twee meesters

Voor de taken *handhaving van de openbare orde* en *hulpverlening* ligt het bevoegd gezag bij de burgemeester van de gemeente waarin de politie optreedt. De Commissaris van de Koningin van de provincie waarin de regio valt, ziet erop toe dat de politie deze taken naar behoren vervult. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties draagt op rijksniveau verantwoordelijkheid voor de handhaving van de openbare orde en veiligheid.

Treedt de politie op in het kader van de *strafrechtelijke handhaving van de rechtsorde* of verricht zij taken ten dienste van de justitie, dan staat zij onder gezag van de officier van justitie. Het College van procureurs-generaal houdt er toezicht op dat de politie deze taken naar behoren verricht. De minister van Justitie is

politek verantwoordelijk voor het doen en laten van de officier van justitie en het College van procureurs-generaal.

De gezagsrelatie vloeit dus automatisch voort uit het optreden van de politie en de gezagsdragers zijn lokaal bepaald. Er is een geregeld *driehoeksoverleg* tussen de burgemeester, de officier van justitie en de plaatselijke politiechef over de taakuitvoering van de politie.

Gezagsdualisme

Het beheer

Het beheer van de 25 politiekorpsen is regionaal bepaald. De korpsen hebben grote vrijheden bij het uitoefenen van hun eigen taken en het vaststellen van prioriteiten. Elk korps beslist zelf over zaken als financiën, personeel, materieel en gebouwen, organisatie en bedrijfsvoering, informatie en automatisering en de regionale recherche. De korpsbeheerder is de burgemeester van de

grootste gemeente in de regio. Hij is het aanspreekpunt voor de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De korpsbeheerder laat doorgaans een deel van zijn beslissingsbevoegdheid over aan de korpschef, vooral op het gebied van personeelsbeleid. In de grootste gemeente van de regio is tevens het administratieve centrum van het regionale korps, het hoofdbureau.

Belangrijke beleidsbeslissingen worden genomen door *het regionale college*, gevormd door alle burgemeesters uit de regio en de hoofdofficier van Justitie. In overleg met de korpschef en de hoofdofficier van Justitie werkt de korpsbeheerder de beleidsplannen vervolgens in detail uit.

Het 26e korps, het KLPD, wordt beheerd door de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. In zijn naam is de directeur-generaal Openbare Orde en Veiligheid belast met het beheer.

Verantwoordelijkheden van de ministers

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en de minister van Justitie dragen samen de verantwoordelijkheid voor de handhaving van de rechtsorde en de kwaliteit van de Nederlandse politie. Daarbij gaat het om het waarborgen van het niveau van politiezorg, zowel op het gebied van productiviteit als effectiviteit.

Beide ministers zijn eindverantwoordelijk voor een deel van de politietaken:

- *De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties* is op rijksniveau belast met de handhaving van de openbare orde en veiligheid. Zijn taak omvat verder het beheer op afstand van de 25 politiekorpsen en het directe beheer van het KLPD. Hij stelt de gelden voor de politiezorg beschikbaar en bestemt deze in overleg met de minister van Justitie. Ook stelt hij de maximale formatie vast van de leiding van regionale korpsen en benoemt hij korpschefs en andere leden van de korpsleiding.
- *De minister van Justitie* is verantwoordelijk voor de (nationale en internationale) strafrechtshandhaving en taken ten dienste van de justitie. Ook is hij gezagsdrager voor het Openbaar Ministerie.

Landelijke beleids- en beheerscyclus

Een landelijke beleids- en beheerscyclus stelt de kaders voor het politiewerk in Nederland. De fasering en opbouw van de beleids- en beheerscyclus van de korpsen en de planning- en controlecyclus van het Openbaar Ministerie sluiten daar nauw op aan.

Het kabinet bepaalt in het Beleidsplan Nederlandse Politie welke landelijke beleidsthema's in de komende tijd meer aandacht moeten krijgen. Dat gebeurt in principe voor vier jaar, de duur van een kabinetsperiode. Jaarlijks worden deze landelijke thema's nader uitgewerkt en zo nodig geactualiseerd in de *landelijke politiebrieven*.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is eerstverantwoordelijke voor afstemming met de regionale politiekorpsen. Hij is hiervoor het herkenbare en eenduidige aanspreekpunt voor de korpsen, het parlement en de andere ministers, waaronder de minister van Justitie.

2.2 Politie in bedrijf

De korpsen verschillen sterk in omvang en karakter. Het grootste korps is Amsterdam-Amstelland, een merendeels stedelijke regio met ruim 850.000 inwoners en een personeelssterkte van meer dan 5.000 medewerkers. Dat komt neer op één politiefunctionaris op 169 inwoners. Het kleinste korps is Gooi- en Vechtstreek, met 245.000 inwoners en 550 politiemensen, dus één politieambtenaar op 445 inwoners.

Basispolitiezorg

De politie functioneert midden in de samenleving, zo dicht mogelijk bij de bevolking. Daar ligt dan ook het zwaartepunt. Het overgrote deel van de politie is werkzaam in basiseenheden, waar al het politiewerk wordt gedaan dat direct te maken heeft met de veiligheid van de burger.

Politiezorg bestaat grotendeels uit activiteiten om misdrijven te voorkomen. Daarom werken de agenten bij hun taakuitoefening samen met alle geledingen van de bevolking. Zo onderhoudt de politie contacten met bedrijven en instellingen, buurtverenigingen en tal van andere belanghebbenden. De relatie met het publiek krijgt een extra stimulans door een wijk- en

buurtgerichte aanpak.

Doorgaans heeft een basiseenheid de beschikking over één of enkele politiebureaus.

Taken:

- dagelijkse politietoezicht door surveillance per auto, motor, fiets, te voet en soms te paard;
- verlenen van spoedeisende hulp;
- opnemen van aangiften;
- onderhouden van contacten met de bevolking, met bedrijven, instellingen en belangenorganisaties zoals buurtverenigingen;
- conflictbemiddeling en andere hulpverleningstaken;
- verrichten van eenvoudig onderzoek en onderzoek naar voorkomen van criminaliteit, bijvoorbeeld in de vorm van adviezen ter voorkoming van inbraken;
- afhandelen van verkeersstromen, onder meer het houden van verkeerscontroles, het onderzoeken van verkeersongevallen en het voorstellen van verkeersmaatregelen;
- handhaven van de regelgeving met betrekking tot de milieuwetten;
- controle op de uitvoering van Bijzondere Wetten, zoals de Drank- en Horecawet, de Wet wapens en munitie, de Wet op kansspelen, de Winkelsluitingswet en de Visserijwet.

Het werk wordt vrijwel altijd verricht in wisseldienst, al zijn lang niet alle wijkteams 24 uur per dag beschikbaar en bereikbaar.

Openbare-ordehandhaving

Bij ernstige ordeverstoringen komt de ME in actie. Volgens de wet heeft elke politieregio hiervoor een of meer eenheden paraat. Nederland telt in totaal 45 van deze *Mobiele Eenheden*, elk met ongeveer vijftig leden inclusief kader en leiding. Negen van deze eenheden zijn ook opgeleid en getraind om op te treden rond of aan boord van vaartuigen.

De grote - stedelijke - korpsen hebben vier Mobiele Eenheden, de regionale korpsen op het platteland hebben er elk één. Elke eenheid beschikt over eigen aanhoudings-eenheden.

Iedere politiefunctie kan in principe worden ingezet bij een Mobiele Eenheid. Men dient hiervoor echter eerst een speciale opleiding en training voor te hebben gevolgd. Zij beschikken over een speciale uitrusting en wapenrusting.

Voetbalvandalisme

Het werken in de ME is een neventaak. Normaal werkt men als politieman of vrouw van een bureau en in bijzondere gevallen moet men dienst doen in de ME. Een regeling gebaseerd op de Politiewet maakt een snelle inzetbaarheid van Mobiele Eenheden mogelijk. De regionale korpsen zijn verplicht zo nodig bijstand te verlenen aan andere regio's. Bij acties vallen de eenheden onder het lokale gezag van de burgemeester.

Een apart hoofdstuk bij het handhaven van de openbare orde vormt het politieoptreden tegen voetbalvandalisme. Bestrijding van voetbalvandalisme is in de eerste plaats een zaak van de lokale overheid. Er zijn diverse instrumenten om het voetbalvandalisme tegen te gaan:

- het geven van een stadionverbod aan hooligans (opgelegd door de rechter, de club of de KNVB);
- het opleggen van een meldingsplicht (een hooligan heeft het verbod een wedstrijd te bezoeken en moet zich daarom tijdens die wedstrijd melden op een aangegeven plek);
- het verplicht stellen van een 'combikaartje' (voor een uitwedstrijd moeten mensen gebruik maken van georganiseerd vervoer, een regeling in handen van autoriteiten ter plaatse);

Kaartverkoop voor wedstrijden is in principe vrij, tenzij het lokale bestuur aangeeft dat kaarten vanwege een vergroot risico alleen aan houders van clubcards mogen worden verkocht.

Op nationaal niveau is er het *Centraal Informatiepunt Voetbalvandalisme*. Deze politie-eenheid, gevestigd in Utrecht, verzamelt informatie over hooligans. Deze informatie is beschikbaar voor de korpsen in Nederland en in het buitenland, en voor het lokale bestuur.

Verder is er het *voetbalvolgsysteem*, een computer-systeem waarin elk korps informatie kan oproepen over hooligans en over ervaringen met bepaalde clubs.

Recherche en opsporing

De recherche is o.a. belast met de opsporingswerkzaamheden. Vaak heeft een bureau of basiseenheid zijn eigen recherche afdeling. Daarnaast hebben alle regio's een eigen of regionale recherche afdeling. De meeste regionale politiekorpsen beschikken ook over een *technische recherche*. Deze houdt zich bezig met technisch opsporingswerk: de medewerkers doen bijvoorbeeld onderzoek naar technische sporen zoals vingerafdrukken bij inbraken en maken foto's van verdachten en van plaatsen waar een misdrijf heeft plaatsgevonden.

Informatiediensten

Twee soorten informatiediensten ondersteunen het recherchewerk. Dat zijn ten eerste de *herkenningsdiensten*, die 'harde' informatie verzamelen en verwerken. Dat is feitelijke informatie, die betrekking kan hebben op iemands strafblad.

Ook zaken als foto's van daders en misdrijven, vingerafdrukken en sporenverzamelingen vallen onder de harde informatie. De herkenningsdiensten worden momenteel volledig geautomatiseerd.

In de tweede plaats heeft de politie een *criminele inlichtingeneenheid* (CIE), die zich bezighoudt met 'zachte', minder feitelijke informatie. Daarbij gaat het vaak om vermoedens of verdenkingen, die de politie kan gebruiken bij het voorkomen of oplossen van misdrijven. Dit soort informatie is afkomstig uit eigen waarnemingen, gesprekken, verhoren en dergelijke. Omdat het vaak om privacygevoelige onderwerpen gaat, zijn er zeer stringente regels voor het gebruik van deze gegevens.

Naast de regionale inlichtingeneenheid is er een landelijke *criminele inlichtingeneenheid* (CIE), die is ondergebracht bij de directie Recherche van het KLPD.

Kernteams

De bestrijding van zware en georganiseerde criminaliteit vraagt veel expertise en veel specialismen. De meeste politiekorpsen blijken te klein om daarvoor de vereiste kennis en ervaring op te bouwen. Daarom zijn vijf *kernteams* gevormd, samenwerkingsverbanden van regionale politiekorpsen. Kernteams

staan onder beheer van een van de deelnemende regio's, het beheerkorps. Een zesde kernteam is het Landelijk Recherche Team (LRT), dat ondergebracht is bij het KLPD. Alle teams worden rechtstreeks gefinancierd door het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

Een kernteam is een relatief kleine eenheid van ongeveer vijftig tot negentig personen. De deelnemende regio's leveren elk een bijdrage aan de personele bezetting. Deze politiefunctionarissen zijn steeds voor een periode van vijf jaar aan een kernteam verbonden. Daarna keren ze terug naar hun eigen korps. Een kernteam is gestationeerd in een van de deelnemende regio's.

Kernteams zijn niet alleen actief in de eigen regio's, maar in het hele land. Zij richten zich op opsporing en informatieverzameling op één of meer aandachtsgebieden. Deze aandachtsgebieden zijn verdeeld naar soort delict of type criminaliteit, geografische ligging, onderzoeksmethode of opsporing en

- etniciteit/nationaliteit van dadergroepen, bijvoorbeeld:
 - Hollandse netwerken, de Nederlandse georganiseerde criminaliteit;
 - synthetische drugs, richt zich op de bestrijding van de productie van en handel in synthetische drugs zoals XTC, amfetamine en varianten;
 - mensensmokkel;
 - criminaliteit uit Zuid-Amerika en Zuidoost Azië.

Het *Landelijk Recherche Team* is gericht op het bestrijden van de zware en georganiseerde criminaliteit, met fraude en internationale rechtshulpverzoeken als specifieke aandachtsgebieden. Het team is gespecialiseerd in financieel en fiscaal onderzoeken en grootschalige fraudezaken. Het gaat daarbij specifiek om fraude waarvan bedrijven en financiële instellingen het slachtoffer kunnen worden, de 'horizontale fraude'.

Unit Synthetische Drugs en

Unit Mensensmokkel

Voor de bestrijding van synthetische drugs is de Unit Synthetische Drugs (USD) opgezet, een samenwerkingsverband van politie, douane, KMar en FIOD. Dit team is ondergebracht bij het kernteam Zuidoost Nederland.

Ook voor de bestrijding van mensensmokkel is een aparte unit opgericht. Deze is ondergebracht bij het kernteam Noord en Oost Nederland.

Fraudeteams

In 1997 zijn vier interregionale fraudeteams (IFT's) en een fraudeteam bij het LRT, bij wijze van proef gestart. Bij de kabinetsformatie zijn extra middelen toegekend voor de intensivering van onder meer horizontale fraude bestrijding. Dat heeft er in geresulteerd dat het aantal van vier teams kan worden uitgebreid met drie extra teams.

De fraudeteams hebben de volgende taken toegewezen gekregen:

- opsporing en vervolging;
- informatiehuishouding;
- vorming van expertise.

Het uitgangspunt hierbij is dat bij de politie en het OM deskundigheid ontwikkeld moet worden om de fraudecriminaliteit te kunnen aanpakken, maar ook dat capaciteit wordt ingezet voor opsporing en vervolging op het niveau waar de problemen zich voordoen.

Elk fraudeteam is een samenwerkingsverband van een aantal politieregio's en de arrondissementsparketten, steeds met een landelijke taak op een toegewezen fraudegebied. Onder andere:

- verzekeringsfraude;
- bancaire en cardfraude;
- faillissementsfraude
- telecomfraude;
- namaakfraude;
- haven en logistieke fraude.

Door de IFT's wordt nauwgezet samengewerkt met deskundige uit de verschillende sectoren.

De samenwerking tussen de partners wordt vastgelegd in handhavingsarrangementen.

Andere samenwerkingsvormen

Andere vormen van interregionale samenwerking op recherchegebied moeten vooral de midden-criminaliteit bestrijden. Ze hebben meestal een ad-hoc-karakter. Gewerkt wordt aan een inbedding in een algemene structuur.

Samenwerking tussen korpsen berust altijd op uitwisseling van informatie. Deze informatie moet samenkomen bij de directie Recherche, die is ondergebracht bij het KLPD.

De directie, die deze informatie verzamelt en veredelt, heeft daarmee een belangrijke plaats binnen de rechersamenwerking.

Arrestatieteams

Bovenregionale samenwerking heeft ook vorm gekregen in een achttal *arrestatieteams*, die elk meerdere regio's bedienen en ook door deze regio's worden gefinancierd. Een arrestatieteam heeft tot taak het aanhouden van vuurwapengevaarlijke verdachten en het assisteren van rechteerteams in specifieke gevallen. Leden van arrestatieteams hebben een zeer specialistische opleiding gehad. Zij beschikken over specifieke uitrusting.

Andere taken van de arrestatieteams zijn:

- het assisteren bij het bewaken en beveiligen van transport van getuigen, verdachten of gedetineerden;
- het assisteren bij het bewaken en beveiligen van objecten.

Politiële infiltratieteams

Politiële infiltratieteams (PIT's), een ander bovenregionaal samenwerkingsverband, verlenen ondersteuning ten behoeve van dat rechercheproces. Er is een aantal regionale PIT's, en een landelijke PIT dat onder het KLPD valt. Dit landelijke team verleent ook internationaal bijstand.

Observatieteams

Elke regio heeft een eigen observatieteam, dat het rechercheproces ondersteunt. De meeste kernteams hebben ook de beschikking over een observatieteam.

Verkeershandhaving

Bijzondere bijstandseenheden

Bijzondere bijstandseenheden komen in actie bij gijzelingen en terroristische acties. Deze bijzondere bijstandseenheden zijn samengesteld uit politiemensen, onder wie scherpschutters, mariniers en militairen van de landmacht. Al deze mensen zijn opgeleid en getraind voor zeer bijzondere situaties zoals het optreden bij vliegtuigkapingen en gijzelingen.

Recherche Bijstandsteams

Voor het oplossen van misdrijven die door hun aard (kapitale misdrijven) of door de frequentie ernstig zijn, bestaat in de meeste regio's een *Recherche Bijstandsteam* (RBT). Per zaak wordt een groep samengesteld uit diverse daarvoor vooraf geselecteerde functionarissen uit het regionale politiekorps. Deze projectstructuur is gekozen omdat het op tijdelijke basis samenbundelen van de verspreid aanwezige kennis in een korps minder beslag legt op de politiecapaciteit dan permanente teams van gespecialiseerde rechercheurs.

Zeden

Het aanpakken van zedencriminaliteit is een taak van de politie. Voorbeelden van deze vorm van criminaliteit zijn kinderprostitutie en de productie en verspreiding van kinderpornografie.

Elk regionaal korps heeft hiervoor deskundigheid in huis, soms centraal georganiseerd. In 1999 is gestart met een landelijk project om de kwaliteit van de zedenzorg bij de politie en het Openbaar Ministerie te verbeteren. Na afloop van het project zal elk korps onder meer kunnen beschikken over gespecialiseerde zedenrechercheurs en elk parket over een zedenaanspreekofficier.

De behandeling van zedenaangiften voldoet aan hoge zorgvuldigheidseisen. Zo heeft een slachtoffer de keuze tussen behandeling door een mannelijke of vrouwelijke politieambtenaar. Aangiften worden in principe door twee agenten behandeld en op geluidsband opgenomen.

Verkeer

Verkeershandhaving is een belangrijk onderdeel van de basispolitiezorg, dat door de toename van de mobiliteit veel inspanningen vergt. De politie richt zich vooral - maar niet uitsluitend - op vijf aandachtsgebieden: snelheidsoverschrijding, door rood licht rijden, alcoholgebruik en het handhaven van de gordel- en helm draagplicht.

Korpsen stellen elk een jaarlijks en meerjarig beleidsplan 'verkeershandhaving' op, waarin ook de vijf prioriteiten de nodige aandacht krijgen. Daarnaast bevatten de regioplannen een probleemanalyse en

daarop gebaseerde doelstellingen. In een aantal regio's zijn projecten gestart voor intensivering van de verkeershandhaving. Deze regionale projecten komen tot stand in samenwerking met het Openbaar Ministerie. Ze zullen naar verwachting binnen enkele jaren in het hele land zijn doorgevoerd.

Milieu

De handhaving van de milieuwetten is aan verschillende instanties opgedragen. De politie levert hierin een bijdrage en werkt ook samen met andere instanties.

De politie besteedt op drie niveaus aandacht aan milieudelicten:

- eenvoudige delicten waartegen iedere politiefunctionaris kan optreden;
- middelzware delicten waarnaar milieurechercheurs in de regio zelfstandig onderzoek verrichten;
- zwaardere vormen waarbij multidisciplinaire teams van politie en andere opsporingsdiensten of de vertegenwoordigers van departementen in actie komen.

In de politieregio's is de milieutaak traditioneel divers georganiseerd, wat te maken heeft met de regionale of lokale omstandigheden. Een aantal regio's heeft een eigen milieubureau, dat de volledige politiemilieutaak uitvoert.

2.3 Het Korps landelijke politiediensten

De Nederlandse politie kent naast 25 regionale korpsen een landelijk korps, het Korps landelijke politiediensten (KLPD), dat ressorteert onder de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, met ruim 3500 medewerkers.

De taken van het KLPD zijn tweeledig. Enerzijds zijn er zelfstandige activiteiten, zoals het toezicht op de hoofdverkeersaders in het land, zowel op de weg, te water, in de lucht als op het spoor.

Anderzijds ondersteunt het KLPD de regionale korpsen door het leveren van gespecialiseerde professionals, kapitaalintensief materieel en geavanceerde technologie, door centrale inkoop en integratie van activiteiten en diensten. Doorgaans gaat het om specialismen die niet bij deze korpsen voorhanden zijn, om inzet van extra menskracht en materiaal bij rampen, massamanifestaties en

grootschalige evenementen of om interregionale of internationale operaties.

2.3.1 Recherche

Nationale Recherche Informatie

De dienst Nationale Recherche Informatie (NRI), onderdeel van directie Recherche, vormt het hart van de recherche-informatie binnen de Nederlandse politie. Tal van meldpunten zijn hier ondergebracht, zoals het meldpunt voor ongebruikelijke transacties. Ook het nationaal overzicht van en inzicht in lopende operationele zaken rond de georganiseerde criminaliteit is er te vinden. De dactyloscopische afdeling - onderzoek naar vingerafdrukken - zit eveneens bij NRI.

De dienst geeft veel recherchepublicaties uit, zoals het Recherche Informatie Bulletin - ook digitaal via Politie Intranet Nederland - en ze is verantwoordelijk voor de wekelijkse tv-uitzending van *Opsporing verzocht*.

Internationale Netwerken

Kontaktpunten voor Interpol, Europol en het Schengen Informatie Systeem vinden hun plek bij de dienst IN, het knooppunt van internationale recherche-informatie en samenwerking. Het is voorts het coördinatiepunt van de recherche-liaisons die op tal van plaatsen in de wereld verbonden zijn aan de Nederlandse ambassades.

Rechercheonderzoeken

Binnen deze dienst opereren enkele zeer specialistische nationale operationele researcheteams. Een voorbeeld is het Landelijk Recherche Team, dat vooral onderzoek doet naar grote fraudes en andere zaken in de financieel-economische sector. Het Recherche Team Transport en Logistiek richt zich op transport-criminaliteit in alle verkeersstromen te land en op zee.

Het project Digitaal Rechercheren is gestart voor digitaal Rechercheren, zoals het veilig stellen van bewijs in een digitale omgeving. Daarnaast surveilleert het op Internet om daar criminaliteit op te sporen. Onderzoek naar oorlogsmisdrijven en een antiterrorisme sector maken ook deel uit van het NRI.

Specialistische Recherche Toepassingen

Met hoog gespecialiseerd personeel en dito hulpmiddelen ondersteunt deze dienst de hele Nederlandse politie onder meer door middel van observatie, infiltratie en interventie. Ook getuigenbescherming-programma's horen hier.

Het research- en Development-segment van deze dienst neemt een vooraanstaande plaats in de wereld in.

2.3.2 Mobiliteit

Verkeerspolitie

Het werkterrein van de landelijke Verkeerspolitie bestaat uit het netwerk van autosnelwegen van nationale en internationale betekenis. Kerntaken zijn:

- het bevorderen van de mobiliteit;
- het vergroten van de veiligheid;
- het verminderen van de belasting voor het milieu;
- het beheersen van de criminaliteit.

De Verkeerspolitie heeft algemene en specialistische taken, die worden uitgevoerd in samenwerking of in overleg met de regionale korpsen.

Tot de algemene taken behoren opvallende en onopvallende verkeerssurveillance, snelheids- en alcoholcontroles. Bij files moeten verkeersassistenten van het KLPD de doorstroming van het verkeer bevorderen. Aparte afdelingen controleren vrachtverkeer en personenvervoer, en onderzoeken omvangrijke en complexe verkeersongevallen.

Spoorwegpolitie

De Spoorwegpolitie is belast met de handhaving van de openbare orde op en rond het spoor en met de opsporing van strafbare feiten op stations, perrons en in treinen. Ook behandeling van treinongevallen behoort tot het takenpakket.

De Spoorwegpolitie werkt altijd nauw samen met de regionale korpsen, vooral bij taken die behoren tot de algemene basispolitiezorg, in beginsel het werkterrein van de regionale korpsen. De specifieke kennis van treinen en spoorwegen komt vooral goed van pas in bijvoorbeeld supporterstreinen van en naar voetbalwedstrijden en bij drugscontroles in treinen. Afdelingen van de Spoorwegpolitie zijn verspreid over het land gehuisvest op de grote en belangrijke stations in de grote steden.

Waterpolitie

Het waterrijke Nederland heeft twee speciale afdelingen Waterpolitie. De landelijke Waterpolitie behoort tot het KLPD; de Rivierpolitie behoort tot het

regionale korps Rotterdam-Rijnmond.

De landelijke Waterpolitie oefent het politietoezicht uit op de hoofdvaarwegen, de grote oppervlaktewateren en de Noordzee. Dit laatste in samenwerking met de Kustwacht en de Koninklijke Marine. Zij assisteert de regionale korpsen bij hun toezicht op de watersport in recreatiegebieden.

De taken van de landelijke Waterpolitie bestaan uit:

- het bevorderen van een vlotte en veilige doorvaart;
- het voorkomen van ongelukken waar beroeps- en recreatievaart elkaars vaarwater kruisen;
- het verminderen van de belasting voor het milieu;
- het beheersen van de criminaliteit.

De Rivierpolitie voert haar taak uit in de zeehavens van Rotterdam en omgeving.

Luchtvaartpolitie

Naast Schiphol, een van de drukste luchthavens ter wereld, heeft Nederland nog enkele veelvuldig gebruikte luchthavens en vele sportvliegvelden. De Luchtvaartpolitie houdt zich met het drukke luchtverkeer bezig door:

- het onderzoeken van vliegtuigongelukken;
- het toezien op naleving luchtvaartwetgeving;
- het controleren van vervoer van gevaarlijke stoffen door de lucht;
- het bestrijden van criminaliteit in de lucht;
- het optreden tegen hinderlijk of gevaarlijk vliegen.

De Luchtvaartpolitie werkt nauw samen met de regionale korpsen, de Raad voor de Luchtvaart en de Koninklijke Marechaussee.

2.3.3 Andere taken

Politie Luchtvaartdienst

Het KLPD herbergt de vliegdiens voor de Nederlandse politie: de Politie Luchtvaartdienst. De vliegtuigen en helikopters van deze dienst vliegen uitsluitend op verzoek van de regionale korpsen, van andere KLPD-onderdelen of andere opsporingsdiensten. De waarnemer aan boord is steeds iemand van het aanvragende korps.

De vliegdiens verlopen volgens tevoren vastgestelde roosters, op basis van evenredige verdeling. Wel is er voortdurend een toestel beschikbaar voor directe inzet, bijvoorbeeld na een bankoverval of een zoektocht naar een vermiste.

De Politie Luchtvaartdienst beschikt over zeer ervaren luchtfotografen. De helikopters kunnen worden voorzien van bijzondere apparatuur zoals video- en infraroodcamera of blusmaterieel. De vliegers staan permanent in verbinding met de meldkamer in Driebergen.

Bij massademonstraties, grootschalige sport-evenementen, risicovolle voetbalwedstrijden, overstromingen en andere bijzondere gebeurtenissen speelt de ondersteuning vanuit de lucht steeds weer een belangrijke rol. De dienst levert letterlijk een helikopterview.

Algemene informatie- en coördinatiefunctie

In het hoofdkantoor van het KLPD in Driebergen bevindt zich de landelijke meldkamer met bijbehorende diensten. Er zijn drie hoofdtaken:

- het verzorgen van het mobilofoon- en portofoonverkeer van de KLPD-onderdelen en het tot stand brengen van gewenste verbindingen binnen Nederland;
- de centrale informatiefunctie voor de operationele politieonderdelen (ook van regionale korpsen en andere aanvragers) op het gebied van milieu, diefstal van en vanuit vrachtauto's en boten;
- de 1-1-2 centrale voor alle mobiele alarmbellers.

Het KLPD beschikt over accommodatie voor het coördineren van landelijke operaties en evenementen (zoals Euro 2000).

Persoonsbeveiliging

Overal ter wereld worden de leden van het Koninklijk Huis en hun gasten in Nederland beveiligd door specialisten van het KLPD.

De minister van Justitie verstrekt de opdracht tot persoonsbeveiliging. Voor de leden van het Koninklijk Huis ligt een gevaarsanalyse vast; bij diplomatieke of andere personen wordt die vooraf opgesteld. Tot de 'andere' te beveiligen personen behoren soms bestuurders tegen wie een bijzondere dreiging bestaat, bijvoorbeeld burgemeesters, commissarissen der Koningin of medewerkers van justitie.

Het beveiligen op topniveau stelt hoge eisen aan de politiefunctionaris. De selectie, opleiding en training zijn dan ook zwaar. Steeds vaker worden technische

hulpmiddelen gebruikt, wat de werkdruk binnen de dienst vermindert en de privacy van de beveiligde persoon verhoogt.

De dienst werkt nauw samen met Nederlandse en buitenlandse politieorganisaties en ministeries. Daarin is vooral de adviesfunctie belangrijk.

Levende have

In Nederland moeten paarden en honden werken. De paarden hebben ook enkele ceremoniële taken. De paarden hebben naast een representatieve ook een preventieve functie. De paarden en (speur)honden voldoen aan bepaalde keuringseisen, die zijn vastgelegd in keuringsreglementen. De berijders en begeleiders hebben een speciale training gedaan, gevolgd door examens.

Enkele grote politiekorpsen beschikken zelf over politieruiters en -paarden. Bij grootschalige (sport)evenementen, massademonstraties en voor toezicht in bos en duin doen de kleinere korpsen veelvuldig en graag een beroep op de politieruiters van het Korps Landelijke Politie Diensten.

Logistiek

De inkoop van kleding, uitrusting, wapens, munitie, bijzondere politievoertuigen en -apparatuur regelt de Nederlandse politie vanuit één centrale positie: de divisie Logistiek van het KLPD. Dankzij raamcontracten die deze dienst voor regionale korpsen opstelt, kunnen deze korpsen - al dan niet gezamenlijk - voordeliger inkopen. In beslag genomen wapens en munitie worden voor justitie in een speciale opslagplaats beheerd en in opdracht vernietigd.

Om de politie optimaal uit te rusten voert het KLPD marktverkenning en kwaliteitsbewaking uit. De divisie Logistiek volgt de ontwikkelingen en onderhoudt contacten met de gebruikers om hun wensen en behoeften goed te kennen. Zij bemiddelt en adviseert wanneer daaraan behoefte bestaat.

Alle politiemensen in Nederland kunnen zelf in een catalogus - sinds begin 2000 ook op cd-rom - het assortiment bekijken en daaruit digitaal bestellen. Het persoonlijke budget dat iedereen door het eigen korps krijgt toegewezen, wordt via het centrale budgetbeheerssysteem bewaakt.

Grootschalige inkoop maakt een verantwoorde besteding van de inkoopbudgetten mogelijk en levert rendement op voor de hele Nederlandse politie.

2.4 Vreemdelingenpolitie

De Vreemdelingenwet geeft een korpschef bevoegdheden en taken op het gebied van toelating, toezicht, bewaring en uitzetting van vreemdelingen. Onder toelating valt het verlenen, verlengen en intrekken van verblijfsvergunningen. Binnen een korps verrichten speciaal opgeleide ambtenaren de werkzaamheden in het kader van de Vreemdelingenwet.

In de loop der jaren is in Nederland een relatie tussen vreemdelingen en politie ontstaan, die uniek is in Europa. Veelvuldig contact geeft ook vreemdelingen een beeld van de politie, dat meer omvat dan dat van wetshandhaver alleen. Daarmee is de basis gelegd voor een goede verstandhouding tussen vreemdeling en politie. De politie leert de populatie vreemdelingen steeds beter kennen en kan zo inspelen op ontwikkelingen die de veiligheid en openbare orde kunnen beïnvloeden.

Dat leidt tot een korpsbrede missie die aan vreemdelingen, individueel en collectief, bescherming biedt en een bijdrage levert aan hun sociale integratie. De politie zorgt ervoor dat vreemdelingen alleen rechtmatig op Nederlands grondgebied verblijven. Door beheersing van criminaliteit en van problemen rond openbare orde met betrekking tot vreemdelingen staat de politie ook borg voor veiligheid en leefbaarheid in de samenleving.

2.5 Vrijwilligers

Ongeveer 2.500 vrijwillige ambtenaren van politie vormen een aanvulling op de reguliere sterkte van de regionale politiekorpsen. Deze vrijwilligers leveren een belangrijke bijdrage aan het realiseren van veiligheid en doeltreffende politiezorg in Nederland. Ze hebben een brugfunctie: ze versterken de band tussen burger en politie.

Binnen landelijk vastgestelde kaders is de inzet van vrijwillige politie een regionale verantwoordelijkheid. Korpsbeheerders beoordelen zelf in welke mate zij van vrijwilligers gebruik willen maken. De wijze van inzet verschilt dan ook per regio, afhankelijk van regionale omstandigheden en bedrijfsvoering.

De Nederlandse regering richt zich in de huidige kabinetsperiode op het vergroten van de inzetbaarheid van vrijwillige politie. Doorstroming naar hogere niveaus dan surveillant wordt mogelijk en de rechtspositie van vrijwilligers wordt verbeterd. Hun inzet hoeft volgens de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie niet beperkt te blijven tot de executieve dienst. Vrijwilligers kunnen ook verschillende ondersteunende functies vervullen.

2.6 Stadswachten

Zo'n 4.000 stadswachten staan de Nederlandse politie terzijde bij het houden van toezicht in het publieke domein. Deze stadswachten - of veiligheids-assistenten - opereren onder directe regie van de politie. Zij hebben geen andere bevoegdheden dan het aanspreken van mensen op ongewenst gedrag. Via de mobilofoon staan ze in contact met de meldkamer, van waaruit zo nodig snel politiehulp kan worden ingeroepen.

De aanwezigheid van geüniformeerde stadswachten heeft een preventief effect op ongewenst gedrag dat de

veiligheid en leefbaarheid in gevaar brengt. Ook het veiligheidsgevoel van burgers wordt erdoor versterkt.

De arbeidsplaatsen voor deze functionarissen zijn gecreëerd vanuit rijkssubsidieregelingen.

2.7 Koninklijke Marechaussee

Naast de civiele politie kent Nederland ook politie met een militaire status: de Koninklijke Marechaussee (KMar). Sinds de oprichting in 1814 is de KMar gefundeerd op de drie internationaal bekende gendarmeriebeginselen, die aangeven dat de leden militair, bereden en gekazerneerd zijn. Die beginselen bestaan nog, al moet 'bereden' inmiddels vertaald worden in 'mobiel' en 'gekazerneerd' in 'snel inzetbaar'. De KMar is qua positie en structuur te vergelijken met de Italiaanse Carabinieri, de Spaanse Guardia Civil en de Franse Gendarmerie. De taken vallen uiteen in civiele en militaire taken.

Civiele taken

De belangrijkste civiele politietaken van de Koninklijke Marechaussee zijn:

- beveiliging van de leden van het Koninklijk Huis, in nauwe samenwerking met de Divisie Koninklijke en Diplomatieke Beveiliging en het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD);
- de politie- en beveiligingstaak op de nationale luchthaven Schiphol en andere burgerluchtvaart-terreinen;
- verlening van bijstand aan civiele politiekorpsen ter handhaving van de openbare orde en de strafrechtelijke rechtsorde, inclusief assistentie bij het bestrijden van grensoverschrijdende criminaliteit;

- handhaving van de vreemdelingenwetgeving door grensbewaking aan de buitengrenzen van het Schengen gebied en het mobiel toezicht vreemdelingen; ook assistentie bij de opvang van asielzoekers en uitzetting van uitgeprocedeerde en afgewezen asielzoekers en ongewenste vreemdelingen vallen daaronder;
- beveiliging van waardetransporten van De Nederlandsche Bank;
- politie- en beveiligingstaak bij de ambtswoning van de minister-president.

Militaire taken

Andere politietaken van de Koninklijke Marechaussee hebben een militair karakter, zoals:

- uitvoering van de politietaat voor de Nederlandse strijdkrachten, voor in Nederland gestationeerde buitenlandse militairen en voor internationale militaire hoofdkwartieren;
- verrichten van politietaken op locaties die onder het beheer vallen van het Ministerie van Defensie.

De minister van Justitie heeft het gezag over de taken in verband met de strafrechtelijke handhaving van de civiele en militaire rechtsorde. Taken in het kader van de handhaving van de openbare orde worden uitgevoerd onder het gezag van de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De minister van Defensie heeft het gezag over de specifiek militaire taken.

Snel inzetbaar

Bedrijf

Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties stelt jaarlijks het budget voor de Nederlandse politie ter beschikking. Om inzicht te krijgen in de met het budget behaalde resultaten wordt de laatste jaren veel aandacht besteed aan het transparanter maken van de bedrijfsvoering. Ook is een uniek kwaliteitsstelsel ingevoerd.

3.1 De financiën

Het ministerie verschaft jaarlijks het budget van de regionale korpsen, het KLPD, het LSOP en verscheidene andere politieorganisaties. Het bedrag is bestemd voor mensen en middelen.

Het budget wordt naar evenredigheid aan de korpsen toegewezen. Factoren zoals de oppervlakte en het aantal inwoners van de regio bepalen daarbij het aantal toe te kennen verdeelenheden. Dit aantal wordt vermenigvuldigd met een zeker normbedrag, dat jaarlijks wordt bijgesteld aan de hand van onder andere de loon- en prijsindex.

Binnen de beleidskaders van het ministerie bepaalt een korps zelf waaraan het geld wordt besteed. Op regionaal niveau valt nu eenmaal het beste in te schatten welke problematiek aandacht moet krijgen.

Over de besteding van alle gelden moet een korps verantwoording afleggen.

Verder stelt de minister beheersmatige randvoorwaarden op zoals streven naar een transparante inrichting, aandacht voor kwaliteitszorg, doelmatig en doelgericht werken. In de bedrijfsvoering is de focus steeds meer gericht op prestaties en op meer transparantie, zowel bij de Nederlandse politie als geheel als bij de regionale korpsen in het bijzonder.

3.2 De bedrijfsvoering

De landelijke beleids- en beheerscyclus stelt het kader vast voor het politiewerk. De cyclus bundelt de inbreng en wensen van verschillende ministeries. De overheid stelt eisen, maar de korpsen zijn zelf verantwoordelijk voor hun bedrijfsvoering.

De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties geeft ook sturing door het bepalen van beleidsthema's. De laatste jaren zijn dat onder meer *jeugd en criminaliteit*, *milieu en geweld op straat*.

3.3 Kwaliteitszorg

Integrale kwaliteitszorg is bij de Nederlandse politie ingevoerd. Alle korpsen spannen zich in om de hoogst mogelijke kwaliteit van politiezorg te leveren volgens een bepaald kwaliteitsstelsel. Hun functioneren wordt zeer regelmatig getoetst, zowel landelijk als regionaal. Het doel is inzicht te krijgen in de bijdrage van de politie aan de veiligheid en in de relatie tussen kosten en resultaten.

Ook de opvattingen van het publiek over de politie worden regelmatig in kaart gebracht. Dat gebeurt onder andere met de *Politiemonitor*, een uitgebreide enquête onder de bevolking. Meestal krijgt dat gestalte binnen het Nederlands kwaliteitsmodel voor de politie (NKP-model).

Aan de hand van de normen van het kwaliteitsstelsel toetsen korpsen zelf het geleverde kwaliteitsniveau. Zij inventariseren daarvoor op een aantal velden hoe zij op onderdelen presteren. Dit wordt verder uitgebreid naar een overzicht van het totale korps.

Korpsen kijken ook naar de kwaliteitsprestaties van hun collega-korpsen. Korpsbeheerders en -chefs brengen samen met een afgevaardigde van de Inspectie voor de politie hierover een visitatierapport uit.

De visitaties leiden tot kruisbestuiving: door de onderlinge bezoeken leren de korpsen van elkaars *best practices*, wat stimuleert tot verbeteringen.

De Inspectie voor de politie houdt toezicht op een goede werking van het stelsel van kwaliteitszorg.

proces ondersteunen in plaats van hinderen. Dat brengt ook ontwikkelingen binnen bereik zoals 'kantoor op straat' en verdere verbetering van de dienst- en hulpverlening.

Goede informatievoorziening is zowel een vereiste als een middel voor een aantal andere zaken, zoals voor het beoordelen van de doelmatigheid en effectiviteit van de politie, voor het inzichtelijk maken van de bedrijfsvoering, voor sturing en management, voor controle, voor monitoring en uiteindelijk ook voor de politieke toets, op regionaal en op landelijk niveau.

De Informatie en Communicatie Technologie Organisatie (ITO) levert een bijdrage aan een efficiënte en doeltreffende inrichting van de justitiële en politieke informatievoorziening. De ITO is een agentschap van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Zij speelt een grote rol in het C2000-project, een computersysteem in ontwikkeling waardoor brandweer, ambulance en politie met elkaar zullen

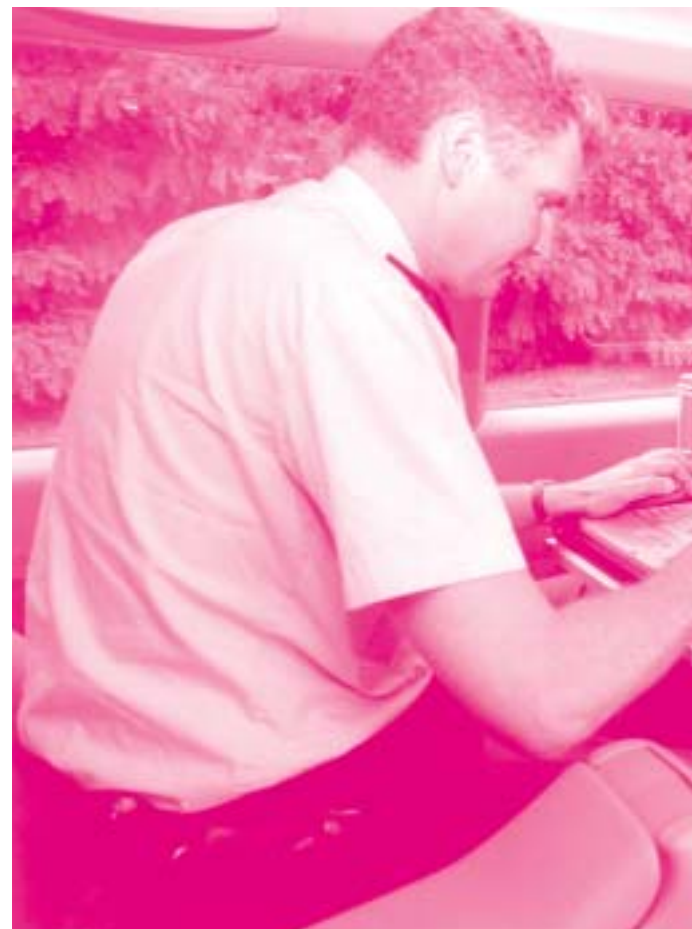
3.4 Informatiehuishouding

Het resultaat van politiewerk is vaak een gevolg van het benutten van operationeel gemaakte informatie. Betrouwbare informatievoorziening is dan ook voorwaarde voor een doelmatige uitvoering van politietaken.

De moderne informatie- en communicatietechnologie is daarbij uitermate ondersteunend gebleken.

Op dit terrein is de afgelopen jaren veel in beweging gezet. Begonnen is met de informatievoorziening binnen de korpsen. Vervolgens waren de boven-regionale voorzieningen aan de orde. Regionale samenwerking levert beslist een meerwaarde bij verbetering van de informatievoorziening.

Elektronische informatieuitwisseling tussen korpsen stelt hoge eisen aan de beschikbare apparatuur en aan de interne infrastructuur. Om de mogelijkheden van de techniek optimaal te benutten, worden de krachten gebundeld. Zo wordt een niveau bereikt waarop de beschikbare hulpmiddelen het primaire

kunnen communiceren. De ITO spant zich in om de verschillende informatiestromen uitwisselbaar te maken.

De samenwerking tussen rijk en regio ten aanzien van de informatiehuishouding krijgt vorm en inhoud in de Regieraad ICT. Daarin zijn alle belangrijke partijen (korpsbeheerders, korpschefs, Hoofdofficieren van Justitie en de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie) vertegenwoordigd. Concrete doelen van de Regieraad ICT in de komende jaren zijn:

- het ontwikkelen, implementeren, evalueren en bijstellen van het ICT-beleid van de Nederlandse politie;
- het realiseren van een gelijk basisniveau van ICT-voorzieningen en een uniforme informatievoorziening bij de regionale korpsen;
- het ontwikkelen van standaarden op ICT-gebied, intern voor de regionale korpsen onderling en extern voor de aansluiting met derden.

informatie

Opleiding

De Nederlandse politieorganisatie wil in haar personeelsopbouw zoveel mogelijk een afspiegeling zijn van de samenleving. Werving, selectie en opleiding vormen daarbij het instrumentarium, samen met aspecten als arbeidsvoorwaarden, arbeidsmarkt en het imago als werkgever.

De werving en selectie zijn de taak van de korpsen, maar de technische selectie vindt plaats bij het Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie (LSOP). Bij een positief aanstellingsadvies kunnen sollicitanten in principe bij elk politiekorps terecht. Het LSOP is ook verantwoordelijk voor de opleidingen ten behoeve van het politiepersoneel. De beide politieministers dragen de eindverantwoordelijkheid voor het LSOP en voor de selectie en het onderwijs van de politie. Zij bepalen dan ook uiteindelijk het onderwijsaanbod van het LSOP.

Sinds de jaren tachtig is veel moeite gedaan om de gelederen te versterken met vooral vrouwen en leden van etnische minderheden. De komende jaren staan in het teken van een grotere en bredere instroom. Gezien de schaarste op de arbeidsmarkt wordt daar veel energie aan besteed.

De personeelsvoorziening beperkt zich niet tot nieuwe medewerkers. Ook aspecten als personeelsbehoud en doorstroombeleid krijgen veel aandacht.

4.1 Werving en selectie

In de eerste tien jaren van dit millennium ontstaat er een groeiende behoefte aan nieuw politiepersoneel. Dat heeft verschillende oorzaken. De belangrijkste zijn de uitstroom door vergrijzing van de politie en de gewenste uitbreiding van de politiesterkte. Verder spelen de invoering van de 36-urige werkweek, de beëindiging van contracten van surveillanten en de toename van het aantal deeltijdwerkers een rol.

De krapte op de arbeidsmarkt dwingt tot passende maatregelen voor tijdige werving van nieuw politiepersoneel. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft daarom het initiatief genomen voor het Project Personeelsvoorziening Politie (PPP). De korpsen, het LSOP en het NPI zijn nauw betrokken bij de uitvoering van dit project.

De doelstellingen van het PPP reiken verder dan uitsluitend het werven van personeel. Doel is ook de herkenbaarheid van de politie als werkgever te vergroten en de politie als instituut een duidelijker gezicht te geven. Andere doelstellingen zijn het onderzoeken van de selectiecriteria, het verkorten van

het proces tussen werven en selecteren en het toetsen van de arbeidsvoorwaarden van de politie aan de markt.

Het PPP ondersteunt de korpsen intensief bij de werving en selectie en biedt daarvoor velerlei faciliteiten. Zo is er een algemeen service- en informatiepunt - de Banenlijn Politie - waar geïnteresseerden welkom zijn met vragen. Ook is de landelijke Campagne Beroepsbeeld van start gegaan. Deze wervingscampagne heeft een tweeledig doel:

enerzijds het aantrekken van kandidaten en anderzijds het neerzetten van een positief beeld van de politie als werkgever, zichtbaar voor zowel de burgers als voor de eigen medewerkers. Dat moet de uitstroom van medewerkers tegengegaan.

4.2 Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie

Het Landelijk Selectie- en Opleidingsinstituut Politie (LSOP) is het onderwijs- en kenniscentrum voor de Nederlandse politie, waar elk jaar zo'n 30.000 politiefunctionarissen onderwijs volgen. Van basisscholing tot specifieke opleidingen. Van surveillant tot rechercheur. Van lid van de Mobiele Eenheid tot verkeersspecialist.

Voor de taken van surveillant, agent en leidinggevende vereisen een beroepsopleiding, waarin steun en begrip van het directe werkmilieu zwaar meewegen. Deze opleidingen zijn dan ook bij het LSOP ondergebracht. Voor de specialistische vervolgopleidingen is dat minder vanzelfsprekend. In overleg met het LSOP worden daarvoor wel gespecialiseerde opleidingsinstituten ingeschakeld, ook buiten het reguliere onderwijs.

Organisatie van het LSOP

Onder de paraplu van het LSOP opereren verschillende instituten op herkenbare, min of meer afgeronde werkvelden binnen de Nederlandse politie. Deze instituten werken inhoudelijk relatief zelfstandig. Het LSOP zorgt voor samenhang in onderzoek, ontwikkeling en onderwijs.

Zo omvat het LSOP vijf instituten die de Nederlandse politie met onderwijs, training en advisering uitrusten voor haar taken. Elk van deze vijf is gespecialiseerd in een vakdomein van de politieorganisatie:

- Instituut voor de Basis Politiefunctie;
- Nederlandse Politie Academie;
- Politie Instituut Openbare Orde en Gevaarsbeheersing;
- Politie Instituut Verkeer en Milieu;
- Instituut voor Criminaliteitsbeheersing en Recherchekunde.

Daarnaast bestaat een tweetal LSOP-brede instituten:

- Instituut voor Werving en Selectie Politie;
- Centraal Examenbureau Politie, met een onafhankelijke positie onder toezicht van een examenraad.

Het LSOP maakt gebruik van vele strategische samenwerkingsverbanden, ook internationaal.

Voor dat laatste is een tak Internationaal Politie Onderwijs (IPO) opgericht, met als centrale doelstelling het bevorderen van kennis over en communicatie en samenwerking tussen de politieorganisaties. Het instituut neemt deel in de Associatie van Europese Politie Academies.

Bestuur en toezicht

Het politieonderwijs is in 1992 verzelfstandigd. De algemene directie wordt gevoerd door het LSOP. De beleidsontwikkeling berust bij een managementteam van instituutsdirecteuren en de algemene directie, ondersteund door de hoofden van de stafafdelingen.

Een Raad van Toezicht met leden vanuit relevante maatschappelijke disciplines, ziet toe op het beleid van de algemene directie en geeft goedkeuring aan beleidsplannen, jaarlijkse begroting, jaarverslagen en ingrijpende organisatieveranderingen.

4.3 Vernieuwing van het politieonderwijs

Maatschappelijke ontwikkelingen stellen steeds hogere eisen, zowel aan de politieorganisatie als geheel als aan de individuele politiemedewerkers. Van politiefunctionarissen worden in de dagelijkse beroepspraktijk passende en heldere antwoorden verwacht. Het politieonderwijs speelt daar permanent op in. Voortdurend is afstemming op de praktijk nodig om het professionele vermogen van de politie te versterken.

Het politieonderwijs in Nederland ondergaat op dit moment ingrijpende veranderingen, die moeten leiden tot een forse kwaliteitsimpuls. De vernieuwing moet in het jaar 2002 een feit zijn.

Politieonderwijs 2002

Het nieuwe onderwijssysteem heeft als belangrijkste kenmerken:

- *Eenduidige beroepsprofielen*, actueel en op de toekomst gericht. Deze profielen zijn door de beroepsgroep (LSOP en samenwerkingspartners) ontwikkeld, door de politieraden gelegitimeerd en door de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie vastgesteld.
- *Beschreven (Examen)eisen*. De opleidingen worden op basis van de ontwikkelde beroepsprofielen voorzien van eisen. Deze worden vastgesteld door de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Justitie.
- *Structuur aansluitend bij regulier beroeps- en hoger onderwijs* (WEB en WHW). Hierdoor kan een diploma behaald in het politieonderwijs in het reguliere onderwijs leiden tot vrijstellingen en vice versa. Om de diploma's gelijkwaardig te maken, moet de examinering binnen het politieonderwijs door een onafhankelijke instantie worden gelegitimeerd (externe legitimering).
- *Duaal leerstelsel*. Het accent binnen de onderwijsvorm van de vernieuwde opleidingen komt te liggen op een combinatie van werken en leren.
- *Overleg korpsen*. De korpsen zijn betrokken bij de ontwikkeling en uitvoering van het politieonderwijs.

Met deze aanpak ontstaat een opleiding die meer is toegesneden op het politievak en een betere aansluiting heeft met andere vakgebieden in de maatschappij.

De inzet is van het nieuwe systeem is volwaardig beroepsonderwijs op MBO-, HBO-, en WO-niveau. Het leidt op tot vijf politieberoepsgroepen die aansluiten bij de kwalificatiestructuur van het reguliere beroepsonderwijs:

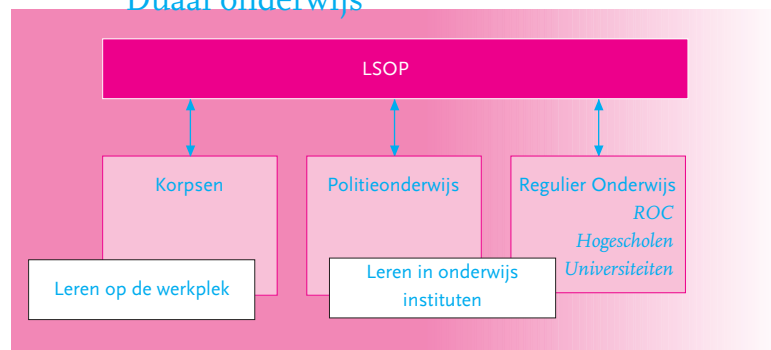
- assistent politiemedewerker (niveau 2);
- politiemedewerker (niveau 3);
- allround politiemedewerker (niveau 4);
- politiekundige (niveau 5, bachelor);
- politiekundige (niveau 6, master).

Duaal leren

Het politieonderwijs 2002 biedt een flexibel aanbod van onderwijsprogramma's. De leerroutes houden rekening met verschillen in vooropleiding en (werk)ervaring. Ze zijn daardoor ook meer toegesneden op het individu. De ontwikkeling van individuele beroepscompetenties staat centraal. De politiemedewerker speelt dan ook een actieve rol in de eigen opleiding.

Bij alle opleidingen vormt *duaal leren, het leren-werken-model*, de rode draad. Terwijl hij leert verwerft de student de benodigde competenties voor de dagelijkse werksituatie.

Duaal onderwijs

Uitvoering van het project

De opdracht voor de uitvoering van het project 'Vernieuwing Politieonderwijs 2002' is door de ministers van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Justitie verleend aan het LSOP. Het LSOP werkt daarbij nauw samen met de overige partners, de 26 korpsen en diverse onderwijsinstellingen, zoals middelbaar beroepsonderwijs, hogescholen en universiteiten. Gedurende het proces is er een voortdurende afstemming tussen de betrokken partners.

In opdracht en onder verantwoordelijkheid van de politieministers is het LSOP belast met het conceptueel uitwerken en invoeren van een geheel nieuw politieonderwijs in Nederland. Dat is een ingrijpend proces, zowel voor het LSOP zelf als voor de korpsen.

De inspanningen van het LSOP in het kader van het nieuwe politieonderwijs richten zich op:

- verbetering van selectie-instrumenten en -procedures in verband met de verhoogde instroom en de gewenste differentiatie in de komende jaren;
- verbetering en vernieuwing van de instroomopleidingen - het politiebasisonderwijs;
- uitbouw van de huidige instituten voor voortgezette opleidingen tot kenniscentra op specifieke vakgebieden;
- structurele verankering in de beroepspraktijk;
- ontwikkeling van de onderzoeksfunctie;
- flexibilisering van onderwijsvormen onder meer door toepassing van informatie- en communicatie-technologie;
- onderwijskundige ondersteuning.

Duaal onderwijs

4.4 Loopbaanontwikkeling en diversiteit

De regionale politiekorpsen zijn verantwoordelijk voor hun eigen loopbaanbeleid. Goed loopbaanbeleid vergt de nodige inspanningen, zowel van de organisatie als van de individuele medewerker. De organisatie verplicht zich tot het aanreiken van eisen en mogelijkheden voor doorgroei, de medewerker moet dat beleid ondersteunen door het tonen van belangstelling, inzet en bereidheid tot scholing en eventueel mobiliteit.

Onder het loopbaanbeleid van de regiokorpsen valt ook het regionale management-developmentbeleid, dat vooral gericht is op het opsporen, selecteren, ontwikkelen en benutten van potentieel voor leidinggevende functies. Dat beleid geldt voor vrijwel alle functionarissen. Alleen topambtenaren vallen daar buiten. Zij worden door de Kroon benoemd. De twee politieministers zijn voor hen verantwoordelijk en zij stellen dan ook de criteria op voor deze topfuncties. Instrumenten als assessment helpen bij het verkrijgen van een goed beeld van deze functionarissen.

Het regionale management-developmentbeleid is zo goed mogelijk afgestemd op de landelijke functieprofielen om een optimale aansluiting met de eisen voor de leidinggevende functies te realiseren. De afstemming tussen landelijk en regionaal beleid wordt uitgewerkt in overleg met de regionale korpsen.

Het LMD

Bij het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is een landelijk coördinatiepunt voor management development ingericht, het LMD. Het LMD scout en selecteert kandidaten voor topfuncties bij de politie, adviseert bij verdere scholing en begeleiding en zorgt dat benoemingen door de Kroon tot stand komen. Zo krijgen de juiste personen op het juiste moment de juiste positie binnen de top van de Nederlandse politie. Het LMD wil daarmee de kwaliteit binnen de politietop verder verhogen.

Voor het creëren van mogelijkheden voor persoonlijke ontplooiing en voor een breder loopbaanperspectief is onder meer de Leergang Politie Leiderschap ontwikkeld, geconcentreerd op aspecten als "externe omgeving" en "strategievorming". Deze strategisch maatschappelijke opleiding, verzorgd door universiteiten, duurt twee jaar.

Diversiteit

Diversiteit is een voorwaarde voor de kwaliteit en de flexibiliteit van de politie. Als alle burgers zich vertegenwoordigd en geruggensteund weten binnen de korpsen, versterkt dat de positie van de politie. Het maakt de organisatie als geheel beter opgewassen tegen de eisen van een maatschappij die steeds complexer wordt. De samenstelling van de Nederlandse politie is daarom zoveel mogelijk een afspiegeling van de samenleving.

Vanuit die gedachte is in 1996 het beleidsplan *'Politie en Diversiteit, 1996 - 2000'* opgesteld, dat richtlijnen geeft voor de realisatie van het doelgroepenbeleid.

In vervolg hierop is het beleidsplan *'Een kleurrijk korps'* verschenen ten behoeve van het allochtonenbeleid in de korpsen.

In 2000 is het werkplan *'Diversiteit Politie'* verschenen. Het werkplan geeft een aantal concrete aanbevelingen onder andere gericht op de doorstroom en het behoud van minderheidsgroepen en op een aantrekkelijk werkklimaat.

De korpsen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van het diversiteitsbeleid.

diversiteit in het korps

The image features a photograph of three men in a professional setting. One man stands on the right, wearing a white shirt and tie, gesturing with his hands. Two other men are seated on the left, listening. The background includes a whiteboard with some writing and pinned documents. A large, semi-transparent blue graphic, consisting of a circle and a diagonal line, is overlaid on the bottom half of the image. The word 'Werkgever' is written in a large, blue, sans-serif font across the middle of the image, with the 'W' partially cut off on the left edge.

Werkgever

De politie in Nederland is een sector van de Nederlandse overheid. Overheidssectoren zoals rijk, onderwijs, defensie, gemeenten, provincies, waterschappen, rechterlijke macht en politie, hebben elk hun eigen sectorwerkgever. Voor de politie is dat de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.

De feitelijke werkgevers van de politieambtenaren zijn de korpsbeheerders van de regionale politiekorpsen en het KLPD. Zij zijn verantwoordelijk voor het uitvoeren van het personeels- en arbeidsvoorwaardenbeleid.

Rechtspositie en arbeidsvoorwaarden

Als sectorwerkgever bepaalt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de hoofdlijnen van de rechtspositie en de arbeidsvoorwaarden. Hij doet dat in overleg met de Commissie voor Georganiseerd Overleg in Politieambtenarenzaken (CGOP), waarin de vier landelijke politievakorganisaties vertegenwoordigd zijn. Samen treden zij op namens ongeveer 90% van het politiepersoneel.

De CGOP is nadrukkelijk betrokken bij beleidswijzigingen. Dat is eveneens het geval bij het vaststellen van de rechtspositie, die wordt vastgelegd in de vorm van regelgeving. Afhankelijk van het niveau van regelgeving is daarvoor instemming vereist van de Raad van Ministers en wordt advies gevraagd aan de Raad van State, het adviesorgaan van de Kroon.

In het overleg tussen sectorwerkgever en CGOP kunnen rechtspositie en arbeidsvoorwaarden alleen worden gewijzigd als beide partijen daarmee instemmen. Er is dus sprake van een overeenstemmingsvereiste. Bij verschil van inzicht bestaat de mogelijkheid advies en arbitrage in te roepen van en door een onafhankelijke commissie.

De gezamenlijke verantwoordelijkheid van minister en korpsbeheerders als werkgever van de politie wordt nog eens benadrukt op het terrein van arbeidsvoorwaarden. Voorstellen worden gedaan in nauw overleg met de korpsen. Deze samenwerking, vastgelegd in een convenant, levert een duidelijke bijdrage aan de eenheid van de politie.

Over rechtspositie en arbeidsvoorwaarden kan een politiekorps binnen de landelijke afspraken ook zelf

overleggen met de politievakorganisaties in het regionaal georganiseerd overleg. Binnen dit overleg valt te denken aan secundaire en tertiaire arbeidsvoorwaarden of afspraken rond de rechtspositie bij reorganisatie binnen het korps.

Medezeggenschap van het personeel

In Nederland hebben werknemers medezeggenschap ten aanzien van de strategische besluitvorming van de organisatie waarin zij werken. Het instellen van een ondernemingsraad is wettelijk verplicht. Deze raad bestaat uit een vertegenwoordiging van het personeel.

Elk regiokorps heeft een eigen ondernemingsraad, die met de korpsleiding regelmatig overlegt over de bedrijfsvoering en algemene personeels-aangelegenheden. De raad heeft het recht van advies bij beleidsvoornemens over reorganisaties binnen het korps. Voor het doorvoeren van beleidswijzigingen op bepaalde andere terreinen, zoals scholing en kwaliteit van arbeid, is instemming van de ondernemingsraad vereist. De Wet op de Ondernemingsraden bevat de kaders voor de medezeggenschap.

Naar modernisering van arbeidsvoorwaarden

De ontwikkeling van de arbeidsvoorwaarden bij de politie moet in de pas lopen met de (veranderende) eisen die aan de politie worden gesteld. Zo is dat vastgelegd in het Beleidsplan Nederlandse Politie. De huidige maatschappij vraagt een steeds grotere mate van flexibiliteit, ook van de politieorganisatie en haar medewerkers. In overleg met alle betrokken partijen wordt daarom continu gestreefd naar een balans tussen flexibiliteit voor de organisatie en zekerheid voor de medewerkers.

Wapens

De standaard bewapening, bestaande uit wapenstok en dienstpistool, wordt met ingang van 2001 uitgebreid met pepperspray. De bewapening wordt limitatief voorgeschreven door de ministers van Justitie en van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. De laatste jaren is een stijging te zien in het geweld tegen politiefunctionarissen. Daarom krijgt de veiligheid van agenten extra aandacht, onder meer door onderzoek naar nieuwe mogelijkheden voor bewapening en uitrusting.

Standaard bewapening en uitrusting

Iedere politiefunctionaris in Nederland beschikt over dezelfde bewapening en uitrusting.

De standaard bewapening bestaat uit een dienstpistool met voorgeschreven munitie (Walther P5 met Action 3 kogel), een korte wapenstok en met ingang van 2001 ook uit pepperspray. Pepperspray kan bij verweer tegen een individu het gat tussen wapenstok en dienstpistool vullen.

Tot de uitrusting behoren onder andere metalen handboeien.

Gebruik van wapens en geweld

Passen politiefunctionarissen bij de uitoefening van hun taak geweld of een wapen toe, dan is daarop de *Ambtsinstructie* van toepassing. Daarin is onder meer regelgeving opgenomen ten aanzien van het dienstpistool, zoals in welke situaties dat mag worden gebruikt.

Bijzondere bewapening en uitrusting

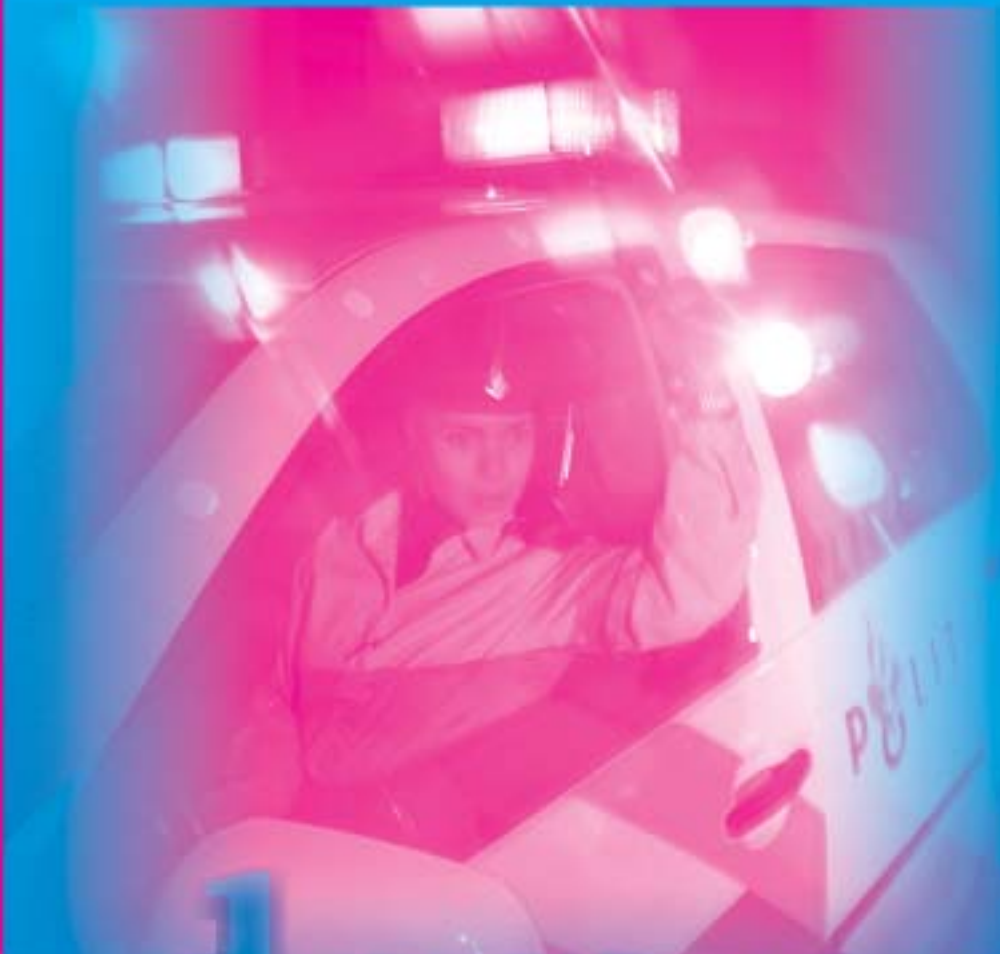
Een beperkt aantal speciale eenheden, zoals de ME, beschikt over extra uitrusting, zoals schilden, helmen en kogelvrije vesten. Daarnaast zijn bijvoorbeeld de arrestatieteams uitgerust met additionele bewapening, zoals de elektronische wapenstok en het semi-automatische vuurwapen, de Heckler & Koch. Voor het gebruik van automatische wapens is vooraf toestemming van de minister van Justitie vereist.

In een aantal nauwkeurig omschreven situaties kan de politie gebruik maken van CS-traangasgranaten. Ook dit is aan strenge voorschriften gebonden.

Een andere bijzondere vorm van bewapening is de politiehond. Honden worden voor twee doeleinden ingezet: voor surveillances en voor de opsporing van onder andere mensen en verdovende middelen.

gebruik van wapens

A photograph of a police officer sitting in the driver's seat of a patrol car. The car's emergency lights are flashing, creating a bright, hazy glow. The officer is wearing a uniform and a helmet. The word "POLICE" is visible on the side of the car. The image is overlaid with a blue and pink color scheme.

Onderzoek

Kwaliteitszorg heeft een hoge prioriteit bij de Nederlandse politie, een missie waaraan politiekorpsen en het LSOP zelf werken. In 1996 is hiervoor een kwaliteitsstelsel ingevoerd.

De Inspectie voor de politie houdt toezicht op de kwaliteitszorg en op de evaluatie van de taakuitvoering. En levert daarmee een bijdrage aan het lerend vermogen van de korpsen en de betrokken departementen. Ook wordt ad hoc onderzoek verricht naar incidenten.

De Inspectie voor de politie werkt onafhankelijk en rapporteert gevraagd of ongevraagd rechtstreeks aan de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en aan de minister van Justitie.

Taken Inspectie

De Inspectie voor de politie toetst de wijze waarop de korpsen en het LSOP het kwaliteitsstelsel toepassen. Er zijn vier hoofdtaken:

A-taak: Het toetsen van de wijze waarop de korpsen voorzien in de kwaliteitszorg. De politiekorpsen toetsen zelf hoe zij presteren in het kader van hun vierjarige kwaliteitscyclus. Ook de Inspectie maakt de balans op, samen met de korpsbeheerders en -chefs van de beoordeelde korpsen. Proces en inhoud vormen daarbij de kernthema's. Toetsing van het proces geeft inzicht in welke mate en op welke manier het kwaliteitsstelsel binnen de hele politieorganisatie is toegepast. Toetsing van de inhoud laat zien wat vier jaar totale kwaliteitszorg heeft opgeleverd.

B-taak: Het toetsen van onderdelen van de taakuitvoering en het beheer van de korpsen. Deze toetsing kan variëren van een relatief langlopend, diepgaand onderzoek tot een snelle steekproef, een 'quick scan'. Na overleg met het veld en in overeenstemming met de minister van Justitie bepaalt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties welke thema's worden onderzocht. Bijvoorbeeld: politieke zedenzorg, schietvaardigheid en paraatheid. De resultaten van een onderzoek omvatten zo mogelijk oplossingsgerichte aanbevelingen, die het lerend vermogen van een korps als geheel kunnen vergroten en die het management bewust maken van de problemen die met het onderzochte thema kunnen samenhangen. Het is dus belangrijk dat vervolg wordt gegeven aan rapportages en aanbevelingen.

C-taak: Het onderzoeken van ingrijpende gebeurtenissen waarbij de politie is betrokken. Te denken valt aan:

- voorvallen met ernstige gevolgen zoals gewonden, omvangrijke materiële schade;
- situaties waarbij sprake is van grootschalig optreden en betrokkenheid van meerdere korpsen;
- acties die grote maatschappelijke onrust veroorzaken;
- gebeurtenissen waarbij vragen worden gesteld over het politieoptreden.

De Inspectie voor de politie maakt een reconstructie van feiten en omstandigheden om daar lering uit te trekken, dus niet om personen of organisaties af te rekenen op hun daden. De verantwoordelijkheid voor onderzoek bij incidenten ligt in eerste instantie bij het lokale gezag in samenwerking met de korps-beheerders. In bepaalde omstandigheden kan de Inspectie voor de politie worden opgedragen een dergelijk onderzoek uit te voeren. Bijvoorbeeld als de betrokken lokale autoriteiten zelf geen onderzoek hebben ingesteld, of als een ingesteld onderzoek naar de mening van de minister ontoereikend is.

D-taak: *Het verrichten van onderzoek naar andere bijzondere gevallen.* De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties of, als het het gebied van strafrechtshandhaving betreft, de minister van Justitie kan de Inspectie voor de politie opdracht geven onderzoek te doen naar bepaalde ontwikkelingen of bijzondere gevallen.

Onafhankelijke positie

De Inspectie voor de politie maakt geen deel uit van de politieorganisatie en is daardoor in staat een onbevangen en objectief oordeel te geven. Het accent ligt altijd op verbeterpunten. Resultaten worden dan ook zoveel mogelijk vergelijkenderwijs - *compare and contrast* - gepresenteerd, wat korpsen in staat stelt te leren van elkaars best practices.

De Inspectie werkt volgens het principe van hoor en wederhoor. Rapporten komen tot stand op basis van onder meer gesprekken met de korpsen, vragenlijsten en interviews. De korpsen krijgen de mogelijkheid te reageren op het beeld dat de Inspectie heeft gevormd. Als daar aanleiding toe is wordt het rapport aangescherpt. Bevindingen op het terrein van beleid of ministeriële regelingen worden teruggekoppeld naar beleidsdirecties of ministers.

onderzo

ek bij incidenten

Adviesorgaan

De aanpak van gemeenschappelijke politievraagstukken vraagt een intensieve samenwerking tussen de korpsen, onder meer door uitwisseling van kennis en ervaring. Samen optrekken versterkt de effectiviteit van afzonderlijke maatregelen en verkleint het risico van verplaatsing van criminaliteit.

Het belangrijkste overleg tussen de politiekorpsen wordt gevormd door de *Raad van Hoofdcommissarissen*, die daarbij wordt ondersteund door een bureau. Dit bureau, tevens overkoepelend adviesorgaan, is de stichting het Nederlands Politie Instituut (NPI). Het NPI verzorgt tevens het secretariaat voor de Raad van Hoofdcommissarissen, het OM-politie beraad van het Openbaar Ministerie en het Korpsbeheerdersberaad.

Taken NPI

In de Raad van Hoofdcommissarissen komen onderwerpen ter sprake waaraan bovenregionale, landelijke of internationale aspecten zijn verbonden.

De ministers van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties voeren geregeld overleg met de korpsbeheerders. De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties overlegt ook regelmatig met de commissarissen van de Koningin en met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten.

De bijeenkomsten van het Korpsbeheerdersberaad en het OM-politie beraad hebben een informeel karakter. Hier worden gemeenschappelijke onderwerpen besproken.

Het NPI ondersteunt de onderlinge samenwerking tussen de hoofdcommissarissen, de Hoofdofficieren van Justitie en de korpsbeheerders. De stichting ontwikkelt gezamenlijk beleid en bepaalt prioriteiten voor zaken die uitstijgen boven het regionale korpsbelang, en coördineert niet-operationele activiteiten.

samenwerking

Antillen & Aruba

Het Koninkrijk der Nederlanden omvat behalve Nederland ook de Nederlandse Antillen en Aruba. De landen binnen het Koninkrijk zijn elk voor zich verantwoordelijk voor het rechtshandavings- en veiligheidsbeleid. Ook hebben zij een eigen politiewetgeving en eigen korpsen: het Korps Politie Nederlandse Antillen en het Korps Politie Aruba.

De grotere schaal van de Nederlandse korpsen brengt een brede expertise met zich mee. De korpsen op de Nederlandse Antillen en op Aruba kunnen daarvan profiteren. Bovendien bevorderen samenwerking en uitwisseling van expertise dat de kwaliteit van de rechtshandhaving en de politiezorg binnen het hele Koninkrijk van een vergelijkbaar niveau is.

Samenwerking tussen de verschillende landen en politiekorpsen komt voor op vrijwel alle terreinen van het politiewerk, ook bij organisatieveranderingen, aanpassingen in het opleidingsprogramma en bij automatiseringsprojecten. Dit leidt soms tot mobiliteit van politiemensen binnen de koninkrijksdelen.

Een coördinator politieke samenwerking is aangesteld om de samenwerking en de uitwisseling van expertise tussen de korpsen te bevorderen. Hij is het

aanspreekpunt voor de korpsleiding en de begeleider van personen die bij de samenwerking zijn betrokken. Ook stuurt hij het *Coördinatiepunt Politieke Samenwerking* aan, dat administratieve ondersteuning levert.

Er is een *Regeling Politieke Samenwerking* in voorbereiding, een ministeriële regeling tussen de landen van het Koninkrijk. De leiding van een Nederlands-Antilliaans of een Arubaans korps kan zich van deze regeling bedienen als er bij enige vorm van samenwerking behoefte bestaat aan personele invulling. De regeling werkt wederkerig.

ondersteuning

Internationaal

Samenwerking met andere landen is nodig, zowel voor de aanpak van internationale criminaliteit als voor vraagstukken rond openbare orde met een grensoverschrijdend karakter, zoals voetbaltoernooien en internationale demonstraties. Deze samenwerking vindt plaats in velerlei verband, onder meer in het kader van de Europese Unie, bilateraal met buurlanden en met Midden- en Oost-Europese landen, en met internationale organisaties als Europol en Interpol.

10.1 Europese Unie

Internationale politiesamenwerking is noodzakelijk om vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te garanderen, zoals titel VI van het Verdrag van Amsterdam vastlegt. De *Derde Pijler* van de Europese Unie is gericht op samenwerking op het terrein van politie en justitie. De lidstaten treden gezamenlijk op bij de voorkoming en bestrijding van bijvoorbeeld (georganiseerde) criminaliteit, terrorisme, mensenhandel, misdrijven tegen kinderen, illegale drugshandel, wapenhandel, corruptie en fraude, racisme en vreemdelingenhaat, voetbalvandalisme. Er wordt Europa-breed wetgeving opgesteld en er worden afspraken gemaakt over bijvoorbeeld informatie-uitwisseling en opleidingen.

De samenwerking op basis van het verdrag van Schengen is op grond van het verdrag van Amsterdam sinds 1999 opgenomen in het EU-recht. Die samenwerking betreft een groot aantal zaken, zoals het vervallen van grenscontroles, het afstemmen van immigratie- en asielbeleid, het ontwikkelen van compenserende maatregelen tussen politieke en justitiële instanties (met name visa, immigratie, justitie en politiesamenwerking, wapens, grensoverschrijdende achtervolging, grensoverschrijdende observaties) en het treffen van ondersteunende voorzieningen zoals het Schengen Informatie Systeem en het in stand houden van nationale contactpunten.

EU-besluiten moeten in de Raad van Ministers van de EU unaniem worden genomen. Elk land heeft daarbij een even zware stem. Alleen na goedkeuring door het Nederlandse parlement kan Nederland instemmen met besluiten die het Koninkrijk binden.

10.2 Bilaterale samenwerking

Politiesamenwerking met omringende landen wordt steeds belangrijker. De afgelopen jaren zijn hiervoor overeenkomsten gesloten met België en Luxemburg, de Bondsrepubliek Duitsland en Frankrijk. Die overeenkomsten leggen een solide fundamenteel onder de gezamenlijke activiteiten van politiekorpsen in de verschillende landen.

De komende jaren worden ook met andere landen zulke afspraken gemaakt. De eerder opgedane ervaringen worden daarin meegenomen.

10.3 Midden- en Oost-Europese landen

Voor de landen in Midden- en Oost-Europa is politiesamenwerking van groot belang voor het transformatieproces waarin zij zich bevinden. Dat geldt in het bijzonder voor landen die perspectief hebben op toetreding tot de Europese Unie.

In Europees verband is afgesproken dat Nederland zich bij de non-operationele samenwerking vooral zal concentreren op Polen, Hongarije, Tsjechië en Slowakije. Met deze landen zijn door de minister *memoranda of understanding* gesloten. Diverse regionale politiekorpsen en het LSOP werken op basis daarvan met deze landen op bilaterale en meerjarige wijze samen in de vorm van politiepartnerships. Onderwerpen als scholing, training, organisatie-aspecten, community policing en maatschappelijke inbedding van de politie krijgen daarin veel aandacht.

10.4 Europol en Interpol

Zowel Europol als Interpol houdt zich bezig met de bestrijding van de georganiseerde criminaliteit. Europol, gevestigd in Den Haag, is een recherche-informatiedienst op Europees niveau. Europol heeft geen executieve taken. De dienst vindt zijn grondslag in een volkenrechtelijke overeenkomst, in werking getreden in 1999, waarin afspraken zijn gemaakt over onder andere de politieke en juridische controle op Europol en maatregelen voor gegevensbescherming. De landen van de Europese Unie hebben in de Europol-overeenkomst de verplichting op zich genomen om informatie aan Europol te verstrekken.

Interpol biedt een wereldwijd netwerk van contactpunten in landen waarvan de politie bij deze organisatie is aangesloten. In Nederland fungeert de Directie Recherche als Nationaal Centraal Bureau voor Interpol.

Interpol is niet op een verdrag gebaseerd, maar is in feite het resultaat van een afspraak tussen de verschillende politiediensten. Het functioneren van Interpol is geregeld in een statuut.

Via Interpol kan informatie worden uitgewisseld over alle vormen van criminaliteit, terwijl Europol zich exclusief bezighoudt met de bestrijding van de

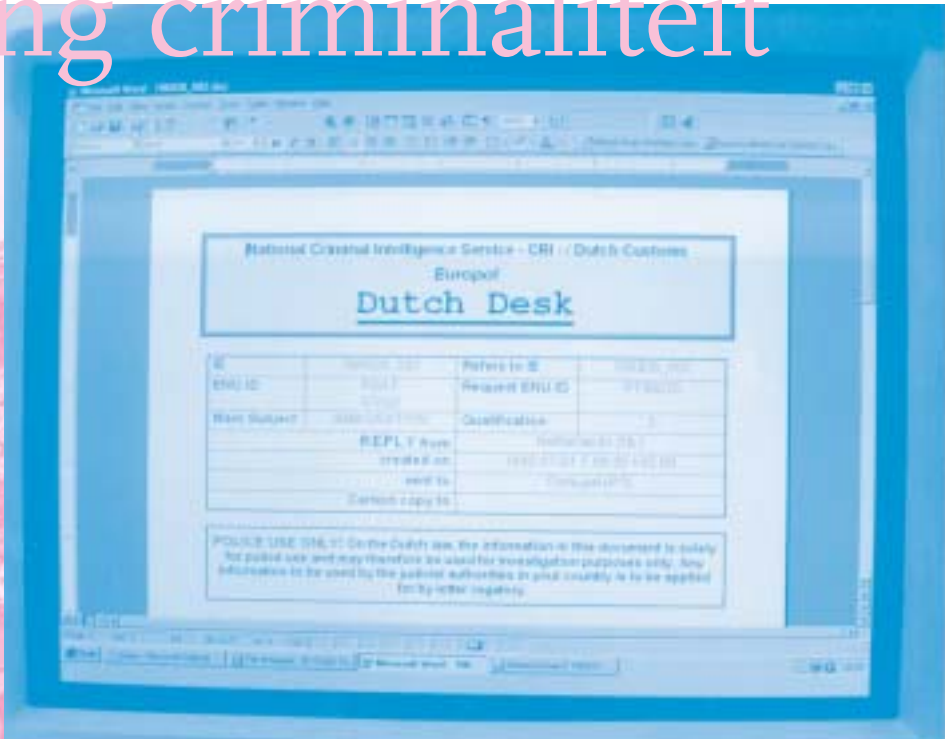
georganiseerde criminaliteit waarbij twee of meer landen van de Europese Unie zijn betrokken. Goede samenwerking tussen beide informatiediensten is van vitaal belang. Momenteel wordt een samenwerkings-overeenkomst tussen Europol en Interpol voorbereid en uitgevoerd.

10.5 Coördinatie en politiesamenwerking

Medio 2000 is de projectorganisatie Nederlands Centrum voor Internationale Politiesamenwerking (NCIPS) voor een periode van vier jaar in het leven geroepen. Het NCIPS voert de internationale meerjarige samenwerkingsprojecten uit waartoe de minsters in overleg met de politiekorpsen hebben besloten, bijvoorbeeld met de landen in Midden- en Oost-Europa. Daarnaast organiseert het NCIPS de inbreng van het veld bij de voorbereiding door de ministers van internationale afspraken. Ook wordt op verzoek van organisaties en buitenlandse regeringen de uitzending van politie-ambtenaren bij internationale bijstandsverzoeken voorbereid en uitgevoerd.

bestrijding

Rangen

aspirant

surveillant

agent

hoofdagent

brigadier

inspecteur

hoofdinspecteur

commissaris

hoofdcommissaris